

Västerås kommun

info@vasteras.se

buf@vasteras.se

Rektorn vid Hahrska gymnasiet

margareta.skoglund@vasteras.se

Beslut för gymnasieskola och gymnasie- särskola

efter tillsyn av Hahrska gymnasiet
i Västerås kommun

Tillsyn i Hahrska gymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Västerås kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hahrska gymnasiet besöktes av Skolinspektionen den 29 april 2014.

Fakta om skolenheten

Hahrska gymnasiet är en kommunal gymnasieskola i Västerås kommun. Verksamheten omfattar bygg- och anläggningsprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet samt introduktionsprogrammen programinriktat individuellt val och yrkesintroduktion. Vid skolan finns också gymnasiesärskola, med programmet för fastighet, anläggning och byggnation, som är inkluderat med gymnasieskolans bygg- och anläggningsprogram. Vid tidpunkten för tillsynen hade Hahrska gymnasiet sammanlagt 308 elever, 193 på bygg- och anläggningsprogrammet, 61 på VVS- och fastighetsprogrammet, 35 på programinriktat individuellt val, 12 på yrkesintroduktion och 7 i särskolan. Skolans ledning består av en rektor, som till sin hjälp har fem lärare, med 20 procents tjänst varadera avsatt för ledningsuppgifter. Tillsammans med rektor bildar de skolans ledningsgrupp.

Kunskapsresultat

Av Skolverkets nationella statistik för läsåret 2012/2013 framgår att andelen elever på Hahrska gymnasiet som fullföljde sin utbildning inom fyra år var 65,5 procent. Enligt Skolverkets nationella statistik var den genomsnittliga betygspoängen vid skolan 11,9 för de elever som avslutade sin utbildning 2013. Motsvarande betygspoäng för riket var 14,0. Andelen elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier var 87,5 procent, att jämföra med motsvarande andel för riket, som var 87,0 procent. Resultat för gymnasiesärskolan saknas eftersom den funnits vid Hahrska gymnasiet endast sedan höstterminen 2013.

Helhetsbedömning

Hahrska gymnasiet bedöms i huvudsak fungera väl i förhållande till de områden som granskats. Det finns dock områden som behöver förbättras för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till.

Rektor ansvarar för skolans kvalitetsarbete genom att tillsammans med personalen följa upp, utvärdera och analysera verksamheten enligt kommunens kvalitetshjul. Utifrån analysen tar skolan fram en plan för de områden som behöver förbättras. Skolans arbete med elevinflytande i undervisningen behöver dock utvecklas. Likaså behöver de forum för samråd som finns på skolan i form av klassråd och elevråd, också genomföras i praktiken.

Arbetet mot kränkande behandling behöver kopplas bättre till de kartläggningar som genomförs på skolan och rutiner för anmälan av kränkande behandling till huvudman behöver tas fram.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Västerås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna får inflytande över arbetssätt och arbetsformer i de gymnasiegemensamma ämnena.
- Se till att de forum för samråd som finns vid skolan genomförs och behandlar frågor av betydelse för utbildningen.

Motivering

Inflytande över utbildningen

Enligt skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att aktivt ta del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och de

ras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas.

Av intervjuer med eleverna framgår att de anser att de har inflytande över undervisningen i yrkesämnena, men att det är svårare att utöva inflytande över undervisningen i de gymnasiegemensamma ämnena. I yrkesämnena frågar lärarna till exempel hur eleverna vill utföra ämnenas olika moment och hur de vill redovisa dem. Enligt eleverna har undervisningen i de ämnena mera karaktären av en pågående dialog mellan läraren och eleverna än vad som är fallet i de gymnasiegemensamma ämnena. Det kan vara olika mellan olika lärare hur mycket inflytande som eleverna ges, säger de, men de är överens om att skillnaden mellan yrkesämnena och andra ämnen är stor. Både Skolinspektionens elevenkät och kommunens egen enkät visar också låga resultat på frågor om elevinflytandet i undervisningssituationen

Skolinspektionens bedömning är att elevernas inflytande över undervisningen i de gymnasiegemensamma ämnena behöver förbättras.

Forum för samråd

Enligt skollagen ska det vid varje förskola- och skolenhet finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och vårdnadshavare. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna.

Vid Hahrska gymnasiet finns forum för elevsamråd, både i form av schemalagda klassråd varje vecka och i form av elevråd tid två till tre gånger per termin. Enligt eleverna genomförs dock inte alltid klassråden, eftersom lärarna anser att den tiden behövs till undervisningen. Inte heller elevråden fungerar, uppger eleverna, eftersom intresset för dessa är mycket lågt bland eleverna. De enkäter som Skolinspektionen genomfört visar att frågorna om elevernas inflytande genom skolans forum för samråd har fått låga resultat. Detta gäller också för kommunens egen enkät. Lärarna och rektorn säger också att elevinflytandet är ett utvecklingsområde för skolan.

Skolinspektionens bedömning är att de samråd för elevinflytande som finns vid skolan behöver genomföras enligt skolans plan och behandla frågor av vikt för elevernas utbildning.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i elevinflytandet vid skolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 9 och 13 §§ skollagen

Trygghet och studiero

Bedömning

Västerås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att skolans plan mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året samt en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.
- Se till att rutiner finns för anmälan av signaler om kränkande behandling till huvudmannen.

Motivering

Plan mot kränkande behandling

I skollagen anges att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare anges att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) framgår att planen mot kränkande behandling bör innehålla konkreta mål som utgår från slutsatserna av kartläggningarna och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling. Slutsatserna ska ligga till grund för och förklara de insatser som verksamheten måste sätta in för att förebygga kränkande behandling.

Hahrska gymnasiet har en plan mot kränkande behandling som innehåller definitioner, rutiner för att upptäcka och utreda mobbning samt uppgifter om personalens ansvarsfördelning när kränkningar uppstår. I avsnittet om förebyggande och främjande åtgärder beskrivs sådana åtgärder som skolan genomför varje år. Planen innehåller dock inga åtgärder baserade på resultatet av innevarande års kartläggning av elevernas trygghet. Även en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts saknas.

Skolinspektionen bedömer att de åtgärder som skolan planerat för innevarande läsår inte tydligt kopplats till några konkreta mål för att förbättra tryggheten för eleverna på skolan. Åtgärderna är generella och allmänt hållna och inriktar sig inte på enhetens specifika behov. Skolinspektionen bedömer därmed att

skolans målinriktade arbete mot kränkande behandling blir otydligt för eleverna. Skolinspektionen bedömer vidare att det blir svårt att följa resultatet av skolans arbete över tid, då planen saknar en redogörelse för hur föregående års arbete genomförts.

Anmälan av kränkande behandling till huvudmannen

Av skollagen framgår att en förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

I intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att det sällan förekommer kränkningar på skolan och att personalen arbetar aktivt med att förhindra sådana. Om kränkningar uppstår tar personalen också itu med dessa direkt och ser till att kränkningarna upphör. Däremot saknar skolan rutiner för anmälan till huvudmannen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling och i rutinerna för anmälan av kränkande behandling till huvudman. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Västerås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att skolans åtgärdsprogram följs upp och att insatserna utvärderas och att det av programmen framgår hur utvärderingen ska ske.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Av de exempel på skolans åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framkommer att åtgärdsprogrammen innehåller uppgifter om när de särskilda stödåtgärderna ska utvärderas och vem som ansvarar för detta. Däremot finns inga uppgifter om hur detta ska ske. Av intervjuerna med rektorn och lärarna framgår att den utvärdering som görs ofta är ytlig och inte tillräckligt tydligt visar vilken effekt de insatta stödåtgärderna har haft. Både rektorn och lärarna säger att uppföljningen av åtgärdsprogrammen behöver utvecklas och fördjupas. Detta är en angelägen fråga, menar de, eftersom skolan konstaterat att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras, särskilt i de teoretiska ämnena.

Skolinspektionen bedömer att ett fördjupat arbete med uppföljning och utvärdering av det särskilda stöd som eleverna ges behöver göras. Uppgift om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas behöver också framgå av åtgärdsprogrammen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen uppmanas att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Erbjudande av utbildning**Bedömning**

Västerås kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Se till att de elever som har behov av det ges studiehandledning på sitt modersmål eller på annat språk än modersmålet om det finns särskilda skäl till det.

Motivering

En elev ska ges studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Om det finns särskilda skäl, får en elev som har rätt till modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet ges studiehandledning på det språket i stället för modersmålet.

Vid intervju med representanter för eleverna vid skolan framkom att studiehandledning på modersmålet inte är en stödåtgärd som erbjuds vid skolan, trots att det finns elever som har behov av det. Detta bekräftas också av lärarna och rektorn, som säger att skolan inte haft kännedom om att det finns elever som har behov av studiehandledning på modersmålet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med studiehandledning på modersmålet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

9 kap 9 § gymnasieförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Joakim Hagelbäck.

På Skolinspektionens vägnar

Kristina Dhenstrand

Beslutsfattare

Kerstin Ekenberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.